

L'ESMOLET

Reflexió d'un lingüiste

Xavier Rull - Joan Ramón Fibla (Falset, Priorat)

Ja sabem que la llengua emprà mecanismes de perfecció, per tal com l'exercici de la comunicació requereix un grau molt alt de precisió en allò que es vol dir.

Un dels mecanismes més encertats per a diferenciar el gènere és la terminació en /-a/ i /-e/ —per al femení i per al masculí, respectivament—, ço que només ocorre, a l'hora de pronunciar-ho, en la parla viva occidental —l'oriental sempre ho assimila en una vocal neutra—. Així, la mà és esquerra i el peu és esquerre.

Aquesta marca, però, va molt més enllà dels adjectius: tenim força substantius —sobretot, qualificatius— que, en el dialecte occidental, porten aquesta marca. Així, tenim, per exemple, **una artista** però **un artiste** (pronunciat amb **e** tancada) i, com això, **socialiste**, **pessimiste**, **masoquiste**, **copiste**, etc.

No fem cap apologia a favor de l'acceptació d'aquest sufix **-iste** ni tampoc no pretenem atacar la Normativa —que, de fet, ja mostra algún cas de diferenciació (**la psiquiatra i el psiquiatre**)—, però volem fer-hi referència perquè és un mecanisme de distinció força rendible i que ens pot estalviar moltes ambigüitats. I és que una llengua que serveix per a fer ciència i que els ordinadors i la tècnica d'un món civilitzat com ara el nostre han d'utilitzar, cal que sigui d'allò més exacta. I, en aquest cas, si l'**analista** pot ésser **un analista o una analista**, l'**analiste** és sempre masculí.

Així mateix, aquesta tendència a la rigorositat esquitxa, àdhuc, els antropònims: es pot sentir, per qualsevol poble de parla occidental, que la gent diu **Batiste** en lloc de **Ba(p)tista**.

Aquesta proposta, que a primer cop d'ull, us pot semblar revolucionària, heu d'entendre que no ho és, ja que, al cap i a la fi, això no afecta-

ria en absolut els parlants orientals —ja hem adduït el perquè— ni als mitjans de comunicació audiovisuals que emeten des de Barcelona.

En conseqüència, arran de totes aquestes consideracions, podem dir:

— El mecanisme **-iste/-ista** ajuda a evitar ambigüitats i malentesos, i resulta força eficaç en la llengua parlada occidental.

— La distinció de gènere és de les més econòmiques de la llengua (almenys per els parlants occidentals), car amb un mínim canvi de to vocàlic, rebem una quantitat d'informació considerable.

— A més, i tenint en compte que la norma general diu que el masculí s'escriu amb **-e** i el femení amb **-a**, és saludable de reduir al màxim les excepcions que no fan sinó enterbolir l'aprenentatge de la nostra llengua.

— I, finalment, podem dir que el fet que la llengua castellana no faci aquesta distinció, no vol dir que en català no la puguem fer. Oi que d'això se'n diu ésser un home «realiste»?